

Bijlage III Reactie op motie Smals/Romke de Jong

De motie Smals/Romke de Jong ¹ verzoekt om met betrekking tot de inhuur van echte zzp'ers bij publieke opdrachtgevers het volgende uit te voeren²:

- te inventariseren bij welke publieke opdrachtgevers het beleid bestaat waardoor echte zzp'ers enkel via of met tussenkomst van een derde partij worden ingehuurd, en;
- met deze opdrachtgevers te bespreken of en hoe zij dit uitsluitingsbeleid kunnen aanpassen.

Terecht merken de indieners op dat het individuele zzp'ers ten alle tijde vrij moeten staan om direct hun diensten aan te bieden aan publieke opdrachtgevers. Ten aanzien van de Rijksoverheid en de gemeenten is het volgende te melden.

Inkoopbeleid Rijksoverheid

De minister van BZK is stelselverantwoordelijk voor de bedrijfsvoering bij de Rijksoverheid. Bij de Rijksoverheid is, via de Rijksinkoop, geen sprake van centraal beleid om zzp'ers uit te sluiten van overheidsopdrachten. Het Rijk huurt ook zzp'ers in, al is dit vaak via een tussenpartij. Deze constructie van indirecte inhuur is echter geen uitgangspunt voor het inkoopbeleid, maar voornamelijk te verklaren vanuit de inkoopstrategieën die gehanteerd worden om te voldoen aan de Aanbestedingswet. Door de financiële omvang worden inhuurcontracten veelal Europees aanbesteed via raamcontracten. Hierop schrijven vooral leveranciers in die een breder aanbod kunnen bieden, zowel in aantallen als in expertisegebieden. Het voorgaande laat onverlet dat zzp'ers ook nog steeds rechtstreeks ingehuurd kunnen worden, bijvoorbeeld bij specifieke opdrachten onder de drempelbedragen van de Aanbestedingswet of via een Dynamisch Aankoopstelsel (DAS, ook wel aangeduid als 'marktplaats'). Voor zover het ministerie van BZK kan overzien zijn er geen signalen dat zzp'ers bezwaren hebben tegen de huidige wijze van inhuur.

Inkoopbeleid gemeenten

Voorop staat dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor hun inkoopbeleid en dat dit moet voldoen aan alle wet- en regelgeving. Het kabinet heeft hier geen invloed op en ook de VNG kent ten aanzien hiervan geen centraal beleid. De VNG heeft navraag gedaan bij hun klankbordgroep die zich bezighoudt met inkoop en aanbesteden binnen Nederlandse gemeenten. Hierin zijn grotere gemeenten, kleinere gemeenten alsmede samenwerkingsverbanden vertegenwoordigd. Op basis van de door de VNG ontvangen reacties wordt bevestigd dat er geen uitsluitingsbeleid wordt gevoerd waardoor zzp'ers enkel via of met tussenkomst van een derde partij kunnen worden ingehuurd. Wel blijkt dat de wijze van inhuur lijkt op die van de Rijksoverheid. Dit betekent dat voor omvangrijkere opdrachten, binnen de wettelijke mogelijkheden, gebruik wordt gemaakt van raamcontracten en voor geringere, veelal gebruik wordt gemaakt van een Dynamisch Aankoopstelsel (of een vergelijkbaar systeem). Hierbij staat het zzp'ers vrij om zelf te kiezen al dan niet op een beschikbare opdracht in te schrijven. Tot slot wordt opgemerkt dat bij de VNG geen signalen bekend zijn dat zzp'ers zich niet in deze manier van inhuur kunnen vinden.

Conclusie

Uit het bovenstaande komen geen signalen naar voren dat er binnen het Rijk of bij gemeenten bestaat waardoor zzp'ers enkel via of met tussenkomst van een derde partij worden ingehuurd.

¹ Kamerstukken 2022 – 2023, 31 311, nr. 254.

² Bij de appreciatie heeft de minister van SZW toegezegd om over deze motie in gesprek te gaan met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna VNG). Daarnaast heeft de minister de motie zo geïnterpreteerd dat voorafgaande aan het informeren van uw Kamer, een wegging kan worden maken over eventuele vervolgstappen. De indieners hebben hiermee ingestemd.

Gelet hierop wordt geen aanleiding gezien om verdere stappen te ondernemen en wordt de motie beschouwd als afgedaan.

Ten overvloede

Als een echte zzp'er ten onrechte wordt uitgesloten om op een opdracht in te schrijven, en hij/zij denkt dat dat komt door kartel of misbruik van een machtspositie, kan een melding worden gemaakt bij de Autoriteit Consument en Markt.³

³ <https://www.acm.nl/nl/uw-tip-melding-doorgeven-aan-de-acm>